

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะ

ความผู้นำหมายของ การศึกษารึ่งนี้ เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อในเนื้อธรรมชาติ และความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในแนวโน้มเรื่อง เรื่อง เรื่อง ของเรื่อง เรื่อง นั้นๆ ของสังคม โดยแบ่งความเชื่อออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. ความเชื่อในเนื้อธรรมชาติ

๒๕๖๗

1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์

1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับความตรรศความและเครื่องรางของขลัง

1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับลางสังหรณ์และความผัน

1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับอนาคตจิต

1.5 ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

1.6 ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

2. ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวิบากกรรม

2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับอริยสัจสี่

2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์

2.4 ความเชื่อเกี่ยวกับปฏิจจสมุปบาท

✓ สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ความเชื่อที่ปรากฏในแนวโน้มเรื่อง เรื่อง เรื่อง ของเรื่อง เรื่อง นั้นๆ

1. ความเชื่อในเนื้อธรรมชาติ ปรากฏ 6 ประการ สำหรับความเชื่อที่ปรากฏส่วนใหญ่

คือ ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปักษีหาริย์ ความเชื่อเกี่ยวกับศรีวิเศษหลังความตาย ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต ความเชื่อเกี่ยวกับลงสังหารแล้วความผัน ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คถาและเครื่องรางของลัง และความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์

✓1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์ พนบประการ เดียวคือ การบันดาลของเทพเจ้า โดยยมเทพหรือท่านชายวสวัต ชื่อวิญญาณของชายที่ติดการพนัน ทำให้เขามีโชคจากเงินที่ขายวิญญาณ และพบกับความตายเพื่อจะไปทางโน道ในฝันแลก

✓1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คถาและเครื่องรางของลัง พบทั้ง 2 ประการ

1.2.1 ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คถา มีมนต์บูชาพระ และมนต์ประกอบพิธีกรรม

1.2.2 ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของลัง ปรากฏจากบทสนทนาระหว่างท่านชายวสวัตกับอิศราที่กล่าวถึงพระเครื่อง และสภาพม้านของนิกร เพื่อนของอิศราที่มีการจัดตั้งหมู่ชาอันแสดงถึงความเชื่อเรื่องเครื่องรางของลัง คือพระพุทธรูปและน้ำมนต์

✓1.3 ความเชื่อเรื่องลงสังหารแล้วความผัน พบทั้ง 2 ประการ

1.3.1 ความเชื่อเรื่องลง ปรากฏเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับลงที่ปรากฏทางกาย ซึ่งเกิดขึ้นกับอิศรา ชาลีนี และคุณแม

1.3.1.1 อิศรา รู้สึกสังหารแล้วพินัยกรรมที่ถูกย่อท่าไว้ก่อนตายจะต้องมีสิ่งที่คาดไม่ถึงอย่างแน่นอน

1.3.1.2 ชาลีนี รู้สึกสังหารแล้วเมื่อพับกับท่านชายวสวัตว่าเคยพบรหินที่ไม่ทราบมา ก่อน

1.3.1.3 คุณแม รู้สึกสังหารแล้วจะเดินสวนกับท่านชายวสวัตว่าความตายกำลังย่างมาถึงตัว

1.3.2 ความเชื่อเรื่องความผัน พนเฉพาะความผันที่บอกเหตุล่วงหน้าทางดีเกิดขึ้นกับเจริญชัยภูมิที่มีน้ำแท่ความดี ยอมเทพเจ้ามาเข้าฟันฯ ให้เจริญชัยภูมิคงต่อความดีต่อไป

✓ 1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต มีทั้งโทรจิต การสังกัดจิต และการเคลื่อน
กายวัตถุด้วยพลังจิต

1.4.1 โทรจิต ผู้ที่ใช้โทรจิตคือ ท่านชายวัสตุหรือym เทพใช้โทรจิตติดต่อ
กับอิศรา 2 ครั้ง

1.4.2 การสังกัดจิต ผู้ที่สามารถสังกัดจิตผู้อื่นได้คือym เทพ สังกัดจิตผู้อื่น
4 ครั้ง

1.4.3 การเคลื่อนกายวัตถุด้วยพลังจิต กระทำได้โดย ym เทพ เทพบริวาร
และวิญญาณ

ym เทพ เคลื่อนกายวัตถุด้วยพลังจิต 3 ครั้ง

เทพบริวาร เคลื่อนกายวัตถุด้วยพลังจิต 2 ครั้ง

วิญญาณ เคลื่อนกายวัตถุด้วยพลังจิต 2 ครั้ง

✓ 1.5 ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปักษาริบ กระทำได้โดย เทพและมนุษย์ผู้ทรง

ภานุ

1.5.1 เทพ ที่แสดงฤทธิ์ได้ คือ ym เทพ แสดงฤทธิ์รวม 10 ครั้ง และ
เทพบริวาร คือสิริและภูมมารวม 11 ครั้ง

1.5.2 มนุษย์ผู้ทรงภานุ คือร่างทรงที่มาท่าพิชี เรียกวิญญาณมาเข้าสิง
ร่างของตน ปรากฏเพียง 1 ครั้ง

✓ 1.6 ความเชื่อเกี่ยวกับรีวิตหลังความตาย มี ๓ ประการ ได้แก่ ความเชื่อ
เรื่องวิญญาณ ความเชื่อเรื่องนรกสวารค์ และความเชื่อเรื่องยม เทพ

1.6.1 ความเชื่อเรื่องวิญญาณได้แก่ วิญญาณคุณย่าของอิศรา วิญญาณชาลินี
วิญญาณเจริญฯวัญ วิญญาณนายพล วิญญาณชายที่ขายวิญญาณให้กับym เทพ วิญญาณพวงนรกซึ่งym เทพ
สั่งให้เขียนมาแสดงโซร์ วิญญาณชายที่บรรสนอุบัติเหตุรถชนกัน ปรากฏความเชื่อหั้ง 2 ประการ
ได้แก่ ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ของวิญญาณ และความเชื่อเรื่องพลังเหนือธรรมชาติของวิญญาณ

1.6.1.1 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ของวิญญาณ ปรากฏจาก พฤติกรรมของเทพ และมนุษย์

1.6.1.1.1 เทพ ได้แก่ ท่านชายสวัสดีโยง ถึงเรื่องราวของพระสัมมโนสมัยอยุธยาตอนปลายที่เสียชีวิตกับชาลินี

1.6.1.1.2 มนุษย์ ได้แก่ ชาลินี ที่ได้ยินเสียง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้วระลึกชาติในอดีตของตนเองได้อย่างเลื่อนราง

1.6.1.2 ความเชื่อเรื่องพลังเหนือธรรมชาติของวิญญาณ วิญญาณที่แสดงพลังเหนือธรรมชาติ ได้แก่ วิญญาณบ่าของชาลินี วิญญาณของชายที่ประสบอุบัติเหตุ รถชนกัน วิญญาณพวกรักที่ยอมเทพสั่งให้จีบมาแสดงรัชร์

1.6.1.2.1 วิญญาณป่าของชาลินีใช้พลังเหนือธรรมชาติประทานรักให้อิศราเห็น 1 ครั้ง

1.6.1.2.2 วิญญาณของชายที่ประสบอุบัติเหตุรถชนกัน แสดงอิทธิฤทธิ์ไปปรากฏตัวให้หญิงสาวที่ไม่ยอมช่วยเหลือพาเข้าส่องโรงพยาบาลท่าให้เขาเสียชีวิต

1.6.1.2.3 วิญญาณพวกรักใช้พลังเหนือธรรมชาติ ปรากฏร่างให้พวกร่มงานบล็อกการก่อภัย เห็น

1.6.2 ความเชื่อเรื่องนรกสวารรค์ ปรากฏจากพุทธิกรรมของยมเทพ ที่พิพากษาให้ดวงวิญญาณนำไปใช้กรรมตามวินัยกรรมที่แต่ละดวงได้ก่อไว้ เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ โดย มีymyth ก็อ สิริกับภูมิท่าหน้าที่ไปช่วยรับวิญญาณของคนตาย นำวิญญาณไปส่งเข้าสวรรค์หรือลงนรก พร้อมได้อ่านโทษความผิด และลักษณะของนรกหรือสวรรค์ที่ดวงวิญญาณนั้นจะไปรับกรรม นรกที่กล่าวถึงได้แก่ โรคชรา มะนาวชรา ภาระชรา กาฬสูตตะนรก เวตตรณีที่นรก ส่วนสวรรค์ปรากฏแต่เพียงการนำวิญญาณเจริญชร้าย และวิญญาณคุณงามของมาตราชาลินีไปส่งสวรรค์

1.6.3 ความเชื่อเรื่องym เทพ ปรากฏจากพฤติกรรมและลักษณะทาง

ym เทพ คือ มีรักมีเบลังของจากพระองค์ มีรูปงาม เป็นผู้ที่ทำความชั่วและความดีเท่ากัน บุญใจลักษณะสิงโตเด่นนั้นจะตายหรือหดเคลื่อนไหว คนที่ไม่ถูกจอมงเห็น ถ้าไม่รับวิญญาณดวงนี้มา ก็ยังต้านหนึ่อก็ร้าย ผู้นั้นจะอยู่ใต้อำนาจของym เทพ ถ้ายังอยู่บลây เท้าคงวิญญาณจะไม่ลุกฟื้น นานาจyym เทพ เวลาเดินเท้าไม่สัมผัสพื้น ไม่มีเหงื่อ ไม่มีเจา และมีกลิ่นหอม มีอำนาจเหนือดาววิญญาณ เสวยอาหารเฉพาะชาตุและเอี้ยดของอาหารเท่านั้น มีแนวทิพย์ เสต็จไปรับวิญญาณจะมีสีแดงฟ้า คำรามรับ มีแก้วหูทูดเป็นบริวาร มุขย์สามารถแฝดลูกหลานให้ym เทพได้ หยิ่งรักจิตใจมนุษย์ และเสต็จไปที่แห่งใดจะจะตับ

✓ 2. ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มี 3 ประการ ความเชื่อที่ทำให้ปรากฏ “ใช้แก่ ความเชื่อ เกี่ยวกับปฏิจจสมุปบาท สำหรับความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏส่วนใหญ่ “ใช้แก่ ความเชื่อ เกี่ยวกับกรรมและวินากกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับอริยสังฆ และความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์

✓ 2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวินากกรรม ปรากฏในคำสอนของym เทพ และมนุษย์

2.1.1 เทพ หรือท่านชายวสวัตหรือym เทพ

2.1.1.1 ท่านชายวสวัตสอนอิศราในเรื่องของกรรมที่ผู้คนทำ ไม่มีวันที่จะหนีพ้น

2.1.1.2 ท่านชายวสวัตทรงอธิบายเรื่องของกรรมให้คิดไว้เข้าใจเพื่อที่จะทำให้อิศราตัดขาดความโลภในทรัพย์ต่าง ๆ

2.1.1.3 ท่านชายวสวัตทรงอธิบายให้อิศราเข้าใจว่าหากซ่อน การกระทำไม่ได้อยู่ที่วัดดูเสมอไป

2.1.1.4 ท่านชายวสวัตทรงอธิบายเรื่องกฎหมายแห่งกรรมหากกับเจริญชัยวุฒิพัฒนา

2.1.1.5 ท่านชายวสวัตทรงอธิบายเรื่องของกฎหมายแห่งกรรมให้คุณดวงแก้วฟัง เพื่อที่จะได้ศึกษาความรู้ก่อนเข้าร่วมการสัญญาสัญญาส่วนตัว

2.1.2 มุขย์ สะท้อนจากพฤติกรรมของคุณดวงแก้วและพระภิกษุ

2.1.2.1 คุณดวงแก้ว อธิบายเรื่องกรรมให้เจริญฟัง

2.1.2.2 พระภิกษุ ให้แสดงธรรมถึงการเกิดและสิ้นสุดของกรรมให้เจริญฟัง เพื่อที่จะเข้าใจในเรื่องของกรรมอย่างสูง

2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับอริยสัจสี่ ชีวิตแก่ทุกชีวิตรู้สึก สมถะ นิรช บรรลุ
ปรากฏเฉพาะความเชื่อเรื่องทุกชีวิต โดยปรากฏจากพฤติกรรมของคุณดวงแก้ว ที่กล่าวถึงเรื่องทุกชีวิตความโลกันท่านาข่ายสวัต

2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์ ชีวิตแก่ อนิจจัง ทุกชั้ง อนัตตา ปรากฏเพียงเรื่องอนิจจังและทุกชั้ง จากคำสอนของพระภิกษุ และพุทธิกรรมของคุณดวงแก้ว

2.3.1 พระภิกษุ ให้แสดงธรรมในเรื่องอนิจจังแก่เจริญฟังก่อนถึงแก่กรรม

2.3.1 คุณดวงแก้ว ใช้กล่าวถึงเรื่องทุกชีวิตท่านาข่ายสวัต

✓ ความเชื่อที่ปรากฏในแนวนิยายเรื่องมังกรราชสกุลเดย์ ของอรุณรัง

1. ความเชื่อเหนือธรรมชาติ ปรากฏความเชื่อเหนือธรรมชาติ 5 ประการ ความเชื่อที่ไม่ปรากฏได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับร神性ทางของมนุษย์ ความเชื่อส่วนใหญ่ที่พบได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์มนุษยวิหาร ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต ความเชื่อเกี่ยวกับวิชารักษาความตาย และความเชื่อเกี่ยวกับกลางสังหารีและความผัน

1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง ปรากฏทั้ง 2 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถาและความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง

1.1.1 ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คากา

1.1.1.1 อาจารพะเวทย์ เป็นพระเวทย์ที่อาจารย์ขาวใช้

1.1.1.2 บทสวดมนต์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สวดโดยคุณหญิงอาจารย์ขาว เพื่อขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยคุ้มครองตนเองจากอุบัติเหตุ

1.1.1.3 คากาได้นำ เป็นคากาที่คอกากล่มหนึ่งเดียวจะพิศคิดว่า นายยมใช้ทำให้ได้นำขอยังแห้ง

1.1.1.4 คากาป้องกันผี เป็นคากาที่นายยมจะสอนให้กับเด็กชายจุก

1.1.1.5 คากาเสกคุณเสยเข้าห้อง เป็นคากาที่อาจารย์ขาว เป้าใช้สั่นนายยมแต่ไม่สามารถทำอันตรายนายยมได้ เพราะนายยมมีอิทธิฤทธิ์มากกว่า

1.1.1.6 คากามนต์ด่า เป็นคากาที่อาจารย์ขาวเป้าใช้ชิดชนก

1.1.2 ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง

1.1.2.1 ผ้าถุง ใช้แก้อาดรพ์ได้

1.1.2.2 มีดหมอ เป็นมีดลงอาคมของอาจารย์ขาว

1.1.2.3 พระเครื่อง เป็นเครื่องรางที่ทำป้องกันสิ่งอัปมงคล
ต่าง ๆ และทำให้เกิดศรีมงคลแก่ผู้เป็นเจ้าของ

1.1.2.4 น้ำมนต์ ใช้ชำระล้างชั่วชั้ยและอัปมงคล

1.1.2.5 รูปปั้นพระฤาษี เป็นรูปปั้นที่อยู่ห้องพิธีของอาจารย์ขาว

1.1.2.6 พระศิวะ เป็นเทวรูปที่อาจารย์ขาวและลูกศิษย์บูชา

1.1.2.7 ปูรา เป็นเสาหินศักดิ์สิทธิ์ของขาวอินเดนีเรียให้

สักการะแทนพระเจ้า

✓ 1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับลางสังหรณ์และความผันฯ มีทั้ง 2 ประการ

1.2.1 ความเชื่อเรื่องลางสังหรณ์เมเฉพาะกลางที่ปรากฏทางกาย

1.2.1.1 ลางที่ปรากฏทางร่างกาย เกิดขึ้นกับเด็กชายจุก

1.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับความผัน ปรากฏเฉพาะความผันที่เกิดจากการกระทำของยมเทพเพื่ออลาชีดชนก

✓ 1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับพลังจิต มี 3 ประการ คือ 祐ธิจ ภาระกัดจิต และการเคลื่อนย้ายวัตถุด้วยพลังจิต

1.3.1 祐ธิจ กระทำได้เฉพาะเทพ เทพที่ใช้祐ธิจได้แก่ มัจฉาราย เขตแบปด มัจฉารายเขตเก้า มัจฉารายเขตเจ็ด และมัจฉารายเขตแบปดของอินโดเนีย

1.3.1.1 มัจฉารายเขตแบปด ใช้祐ธิจติดต่อ กับสุรันและสุวน
1 ครั้ง

1.3.1.2 มัจฉารายเขตเก้า ใช้祐ธิจติดต่อ กับมัจฉารายเขต แบปรวม 5 ครั้ง และใช้祐ธิจถึงสุรันและสุวน 1 ครั้ง

1.3.1.3 มัจฉารายเขตเจ็ด ใช้祐ธิจติดต่อ มัจฉารายเขต
แบปด 4 ครั้ง

1.3.1.4 มัจฉารายเขตแบปดของอินโดเนีย ใช้祐ธิจติดต่อ กับมัจฉารายเขตแบปดเมืองไทย 1 ครั้ง

1.3.2 การสังกัดจิต มีทั้งการสังกัดจิตให้ลืมความจำสิ่มเหตุการณ์ และการสังกัดจิตให้เกิดประสาทหลอน

1.3.2.1 การสังกัดจิตให้ลืมความจำสิ่มเหตุการณ์ กระทำโดย ยมเทพ 2 ครั้ง ด้วยการกระทำต่อคุณวิวัฒน์ และกระทำต่อคุณนายสมร

1.3.2.2 การสังกัดจิตให้เกิดประสาทหลอน กระทำโดยยมเทพ กระทำต่อชีดชนก 1 ครั้ง คุณนายสมร 1 ครั้ง สาวบริการที่โรงแรม 1 ครั้ง และสังกัดจิตหนู คือ ครอบครัวของคุณนายสมรและครอบครัวของนายวิวัฒน์ 1 ครั้ง

1.3.3 การเคลื่อนย้ายวัตถุด้วยพลังจิต ปรากฏจากพฤติกรรมของสุรัน และสุวน โดยสุรันและสุวนเครื่อนย้ายวัตถุด้วยพลังจิต 2 ครั้ง

✓ 1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิพลที่ป้ำสูงมาก มี 3 ประการ ได้แก่ อิทธิพลของแพทย์ อิทธิพลของมนุษย์ผู้ทรง威名 และอิทธิพลของดวงวิญญาณ |

1.4.1 อิทธิพลของแพทย์ ได้แก่ มัจจุราช เชตแบด และมัจจุราช เชตเจ็ต

1.4.1.1 มัจจุราช เชตแบดแสดงอิทธิพล 13 ครั้ง

1.4.1.2 มัจจุราช เชตเจ็ตแสดงอิทธิพล 1 ครั้ง

1.4.2 อิทธิพลของมนุษย์ผู้ทรง威名 ได้แก่อารย์ชาว แสดงฤทธิ์ 3 ครั้ง

✓ 1.5 ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย มีความเชื่อเรื่องวิญญาณ ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ความเชื่อเรื่องภพ)

1.5.1 ความเชื่อเรื่องวิญญาณ บรรยายความเชื่อทั้ง 2 อย่าง ได้แก่ ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ของวิญญาณ และความเชื่อเรื่องพลังเหนือธรรมชาติของวิญญาณ

1.5.1.1 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ของวิญญาณ บรรยายจากคำอธิบายของนายymแก่ขิดหนากที่ถ้ามัวแต่ดูแลและดูแลให้ดีจะเป็นไปได้

1.5.1.2 ความเชื่อเรื่องพลังเหนือธรรมชาติของวิญญาณ บรรยายจากพุทธิกรรมของเต็กชายจูกที่ถูกวิญญาณคนแก่เข้าสิงจึงแสดงพุทธิกรรมเป็นคนแก่

1.5.2 ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ บรรยายจากพุทธิกรรมของเทพ

1.5.2.1 เทพที่มีพุทธิกรรมสะท้อนถึงความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ได้แก่ มัจจุราช เชตแบด มัจจุราช เชตเจ็ต และมัจจุราช เชตแบดของอินเดียเช่นเดียวกัน

1.5.2.1.1 มัจจุราช เชตแบดหรือนายymได้อธิบายลักษณะต่าง ๆ ของเมืองนรกสวรรค์ให้เต็กชายจูกฟัง

1.5.2.1.2 มัจจุราช เชตเจ็ตอธิบายภารกิจของท้าวโลกบาลทั้งสี่ ที่ไปเกี่ยวข้องกับเมืองนรกสวรรค์

1.5.2.1.3 มัจฉาราชเขตแบดของอินโดนีเซียได้ต้อนรับชีดชนกในความพิเศษเมืองสวรรค์

1.5.3 ความเชื่อเรื่องym เทพ ปรากฏจากพุทธกรรมของym เทพ ศิลป์ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นเขต นำวิญญาณของมนุษย์ไปพิพากษาลงโทษ และยมทูตมีรัศมีร้อนแรงกว่าเทพและมนุษย์

✓2. ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 2 ประการ ความเชื่อที่ไม่ปรากฏ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับอริยสัจจสี่ และความเชื่อเกี่ยวกับบัญชีจสมุบนาท ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏ ส่วนมากได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวินาการกรรม และความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวินาการกรรม ปรากฏจากพุทธกรรมของ เทพ และมนุษย์

2.1.1 เทพ ได้แก่มัจฉาราชเขตแบด

2.1.1.1 มัจฉาราชเขตแบดอธิบาย เกี่ยวกับเรื่องกรรมให้ครอบครัวคุณวิวัฒน์และครอบครัวคุณสมรพงษ์

2.1.1.2 มัจฉาราชเขตแบดอธิบายหลักธรรมเกี่ยวกับกรรม และวินาการกรรมให้ชีดชนกฟัง

2.1.1.3 มัจฉาราชเขตแบดอธิบายเรื่องกรรมและวินาการกรรมให้ชีดชนกฟัง

2.1.1.4 มัจฉาราชเขตแบดพบกับวินาการกรรมเมื่อมีความผูกพัน กับมนุษย์จึงเล่าให้มัจฉาราชเขตเจ็คฟัง

2.1.1.5 มัจฉาราชเขตแบดสนทนากับคุณนายสมร เรื่องกรรมของอาจารย์ขาว

2.1.2 มนุษย์ ได้แก่ คุณหญิงอ华ร์ ที่เชื่อว่าการที่ตนเองได้เกิดมาเป็น คุณหญิงในชาตินี้ เพราะมีกรรมเก่าดี

2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์ ซึ่งได้แก่ อนิจัจ ทุกจัง อนตตา] ปราภู
เพียงความเชื่อเรื่องอนิจัจ / จากคำอธิบายของมัจจุราช เขตแบดให้เต็กชายจุกพังจะได้รู้จักปลง

อภิปรายผล

1. การที่นวนิยายเรื่องเงา ตั้งชื่อเรื่องว่า "เงา" เพราะเนื้อเรื่องเป็นเรื่องของกรรมและผลที่เกิดจากกรรม จากการกระทำของบุญบุปผาจะเป็นกรรมตีหรือกรรมชั่ว ผลของการกระทำนั้น ๆ จะติดตามผู้กระทำไปเสมอไม่ว่าจะอยู่ที่แห่งใด เมื่อกับเงาที่อยู่ติดตามไปทุกแห่ง ยมเทพเป็นบารหนึ่งของทุก ๆ ชีวิตบุญบุปผาไม่มีบุญบุปผาใดหนีพ้นจากการพิพากษาลงโทษจากยมเทพ ยมเทพหนึ่อยจากการพิพากษาด้วยวิญญาณของพากนบุญบุปผา จึงใบปอปูรวมประบันกับพากนบุญบุปผา เพื่อสั่งสอนให้มนุษย์รู้จักบำบัดบุญคุณโดย ให้สำนึกถึงการกระทำและผลของการกระทำเพื่อไม่เมืองนรกจะได้สงบลง แต่บุญบุปผาที่เมื่อกับบัวสีเหล่าตามคาดอุปมาอุปมัยขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยมเทพจึงต้องแสดงอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์เกิดความกลัวในแบบ ดังนั้น นวนิยายเรื่องเงา ของรสลาเรน จึงบรรยายความเชื่อส่วนใหญ่ในเรื่องกรรมและวินากกรรม และเมื่อยมเทพมาอยู่บะบันร่วมกับบุญบุปผาจึงต้องใช้อิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์เห็นประจักษ์ ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์มนุษย์ ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายจึงรองลงมา เป็นอันดับที่สาม และมีความเชื่อเกี่ยวกับพลังจิต ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของบุญบุปผา ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวินากกรรมความเชื่อเกี่ยวกับอริยสัจสี่ ความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์ อยู่ข้าง จึงกล่าวได้ว่าความเชื่อทั้งสองประการ คือความเชื่อเหนือธรรมชาติ และความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องเงา ของรสลาเรน สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และโครงเรื่อง

2. การที่นวนิยายเรื่องมัจจุราชชօลีเดย์ ของอรุณรุ่ง ตั้งชื่อว่า "มัจจุราชชօลีเดย์" เพราะเป็นเรื่องของym เทพ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาดูดวงวิญญาณของมนุษย์เมื่อตายไป ได้รับค่าสั่งให้หยุดงานชօลีเดย์ได้หนึ่งวันของสวรรค์ซึ่ง เท่ากับหนึ่งเดือนบนโลกมนุษย์ ดังนั้นยมเทพจึงได้ลงมาพักผ่อนที่เมืองมนุษย์ แต่ด้วยวินัยกรรมทางไห่มภาพกับครอบครัวมนุษย์ และได้ฝึกพัฒนาฝ่ายมนุษย์ ดังนั้นยมเทพจึงใช้อิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ ช่วยครอบครัวมนุษย์ และมนุษย์ทุกคนที่สมควรจะช่วย ตลอดจนนาหลักธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธ เจ้ามาสั่งสอนมนุษย์พร้อมกันในด้วย ความเชื่อที่ปรารถนาในนวนิยายเรื่อง มัจจุราชชօลีเดย์ ของอรุณรุ่ง จึงเป็นความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความเชื่อเรื่องอำนาจจิต เพราวยมเทพต้องใช้อำนาจจิตติดต่อระหว่างกับเทพอื่น ๆ หรือใช้อำนาจจิตในการสะกดมนุษย์ให้อยู่ใต้อำนาจ ส่วนความเชื่อเรื่องอื่น ๆ คือ ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถา และเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเรื่องลาสังหารณ์และความผัน ความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมและวินัยกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับไตรลักษณ์นั้น มีปรากฏบ้างพอสมควร ส่วนความเชื่อที่ไม่ได้ปรากฏในความเชื่อเหลือ ธรรมชาติได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์ ในความเชื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อที่ไม่ปรากฏได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับอริยสัจสี่ และความเชื่อเกี่ยวกับปฏิจจสมุปบาท การปรากฏของความเชื่อทั้งหมดดังกล่าวมา จึงสอดคล้องกับชื่อเรื่องและโครงเรื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องเงา ของرسلาร์น และนวนิยายเรื่องมัจจุราชชօลีเดย์ของอรุณรุ่ง ทำให้เห็นว่าควรจะศึกษาเรื่องอื่น ๆ อีกดังนี้

1. ควรนำเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องนี้ไปศึกษาความเชื่อในนวนิยายของนักประพันธ์ท่านอื่น ๆ เช่น ตรี ภิรุณ แก้วเก้า ภูเตศวร
2. ควรวิเคราะห์ความเชื่อเหนือธรรมชาติในนวนิยาย 2 เรื่องนี้ คือเรื่องเงา ของرسلาร์น และเรื่องมัจจุราชชօลีเดย์ของอรุณรุ่ง ตามความคิดเห็นคัมภีร์พุทธศาสนา
3. ควรศึกษานวนิยายแนวนี้ โดยศึกษาเกี่ยวกับพุทธปรัชญาโดยตรง